

Nederlands
Jeugdinstituut

Kwaliteitscriteria basisaanpak ZMOLK

© 2020 Nederlands Jeugdinstituut

Alle informatie uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt worden. Graag de bron vermelden.

Over dit initiatief

Deze publicatie is onderdeel van een samenhangend pakket gericht op professionals die betrokken zijn bij onderwijs-zorgarrangementen voor leerlingen met een (L)VB en ernstige gedrags- en/of psychiatrische problematiek. Initiatiefnemers zijn de VOBC, het Landelijk Expertise Centrum Speciaal Onderwijs (LECSO), Gedragswerk en het Nederlands Jeugdinstituut. Dankzij de bijdragen van verschillende professionals en experts uit het veld kwam het pakket tot stand. Het pakket is te raadplegen via het dossier Onderwijs-zorgarrangementen van het Nederlands Jeugdinstituut: www.nji.nl/oza.

Inhoudelijk expert: Deanne Radema; **Projectleiding** Bart van Kessel en Vincent Fafieanie

Nederlands Jeugdinstituut

Churchillaan 11

Postbus 19221

3501 DE Utrecht

030 - 230 63 44

www.nji.nl

info@nji.nl

Inhoudsopgave

Inleiding	4
Hoofdstuk 1 Kwaliteitscriteria	5
1.1 Toelichting	5
Overzicht kwaliteitscriteria	6
1. Partnerschap	6
2. Ontwikkelings- en opvoedingsgericht	6
3. Een krachtige leeromgeving.....	6
4. Samenhangende ondersteuning	7
Hoofdstuk 2 Stappenplan/werkwijze	8
Hoofdstuk 3 Screeningslijst ‘kwaliteit oza’	9
3.1 Kwaliteitscriteria per cluster.....	9
1. Partnerschap	9
2. Ontwikkelings- en opvoedingsgericht	9
3. Een krachtige leeromgeving.....	10
4. Samenhangende ondersteuning	10
3.2 Wat is ervoor nodig?.....	10
1. Partnerschap	10
2. Ontwikkelings- en opvoedingsgericht	11
3. Een krachtige leeromgeving.....	11
4. Samenhangende ondersteuning	12
Bijlage 1 Indicatoren per kwaliteitscriterium	13
1. Partnerschap	13
2. Ontwikkelings- en opvoedingsgericht	16
3. Een krachtige leeromgeving.....	20
4. Samenhangende ondersteuning	22

Inleiding

Het bieden van passend onderwijs voor leerlingen met een licht verstandelijke beperking en ernstige gedrags- en/of psychiatrische problematiek vraagt om een integrale aanpak: professionals uit onderwijs en zorg werken in onderwijs-zorgarrangementen samen met ouders en andere partners om dit te realiseren. Maar waaraan spiegelen we de kwaliteit van een arrangement? Hoe kijken ouders ertegenaan? Hoe werken professionals eraan en welke organisatorische voorwaarden zijn nodig om die kwaliteit ook waar te kunnen maken?

De afgelopen jaren hebben professionals, gedragsdeskundigen en managers uit een aantal scholen voor Speciaal Onderwijs en Zorginstellingen die gezamenlijk een onderwijs-zorgarrangement bieden voor deze doelgroep, zich gebogen over kwaliteitscriteria. Hieruit is een set van kwaliteitscriteria voortgekomen, die vervolgens in landelijke bijeenkomsten met vertegenwoordigers van andere scholen en zorginstellingen is getoetst.

Deze set van kwaliteitscriteria is één van de middelen voor kwaliteitsborging die we in het ZMOLK-pakket aanbieden. Het ZMOLK-pakket is een samenhangend geheel aan publicaties en biedt een theoretisch kader en praktische handvatten voor het denken, borgen en doorontwikkelen van OZA's – onderwijs-zorgarrangementen – voor ZMOLK'ers. Initiatiefnemers zijn het VOBC, LECSO, Gedragwerk en het Nji.

Hoofdstuk 1 Kwaliteitscriteria

1.1 Toelichting

In de verschillende sessies zijn kwaliteitscriteria opgesteld en getoetst in landelijke bijeenkomsten.

We onderscheiden vier clusters van kwaliteitscriteria:

1. Partnerschap
2. Ontwikkelings- en opvoedingsgericht
3. Een krachtige leeromgeving
4. Samenhangende ondersteuning

Bij het concretiseren van de criteria stelden we ons steeds de vragen:

- Wat merkt de jongere ervan?
- Wat merken ouder(s)/ verzorger(s) ervan?
- Hoe werken professionals er concreet aan?
- Wat is ervoor nodig?

In paragraaf 1.2 volgt een overzicht van de kwaliteitscriteria per cluster.

In hoofdstuk 2 wordt nader omschreven hoe het werken met de kwaliteitscriteria eruit kan zien. Met het doorlopen van het stappenplan ga je na waar een verbeteringslag op gericht moet zijn en kun je hiervoor beleid en acties in gang zetten.

In hoofdstuk 3 is een screeningstabel te vinden waarin je kunt aangeven in hoeverre een criterium aandacht vraagt. Ook kun je in paragraaf 3.2 zien welke voorwaarden nodig zijn om de kwaliteit waar te kunnen maken. In dit overzicht kun je per cluster aangeven welke voorwaarden bij jullie nog aandacht behoeven.

In bijlage 1 wordt elk kwaliteitscriterium uitgewerkt met indicatoren die vanuit het perspectief van de jongeren, ouders en betrokken professionals zijn opgesteld. Wat merkt de jongere ervan? Wat merken ouder(s)/verzorger(s) ervan? Hoe werken professionals er concreet aan? Hiermee is het mogelijk nader te onderzoeken wat er precies nodig is om de kwaliteit verder te verbeteren.

Overzicht kwaliteitscriteria

1. Partnerschap

Professionals uit onderwijs en zorg gaan met ouder/wettelijk vertegenwoordigers en jongere een partnerschap aan, met de kenmerken:

- 1.1 Het perspectief van de jongere is richtinggevend voor de aanpak
- 1.2 Professionals bouwen een persoonlijk contact met ouders op waarbij er sprake is van respect, begrip, transparantie en wederkerigheid.
- 1.3 Professionals zijn invoelend en begripvol, geven op afgestemde wijze informatie en hebben oog voor en reageren adequaat op signalen van jongere en gezin (sensitieve responsiviteit).
- 1.4 Ouders krijgen de ruimte om invloed uit te oefenen op de opvoeding en ontwikkeling van hun kind. Daar waar ouders eindverantwoordelijk zijn, stimuleren professionals de regie van ouders en steunen ze hen om het waar te maken.
- 1.5 Professionals stimuleren en ondersteunen de relatie/interactie tussen jongere en ouder en leggen de nadruk op positieve interacties.
- 1.6 Betrokkenen zijn alert, delen signalen en zorgen over grensoverschrijdend gedrag gericht tegen de jongere, en zijn hier ook alert op.

2. Ontwikkelings- en opvoedingsgericht

Vanuit het uitgangspunt 'Jij bent uniek' waarborgen professionals de veiligheid van de jongeren in alle milieus en voorkomen onder- en overvragen als volgt:

- 2.1 Professionals leggen verbinding tussen de diverse milieus waarin de jongere zich bevindt.
- 2.2 Er is een op de jongeren afgestemde en ontwikkelingsgerichte omgeving en programmering, gekenmerkt door rust, regelmaat, structuur en duidelijkheid.
- 2.3 Professionals bieden structuur en grenzen, passend bij de ondersteuningsbehoefte van de jongere.
- 2.4 Jongeren krijgen autonomie en ruimte, passend bij ondersteuningsbehoefte en ontwikkelingsniveau. Jongeren worden (naar vermogen) uitgedaagd en er is oog voor groei en individuele mogelijkheden.
- 2.5 Professionals begeleiden interacties tussen jongeren en leggen de nadruk op positieve interacties.

3. Een krachtige leeromgeving

Er wordt doelgericht gewerkt aan leervoorwaarden en leerbekwaamheid van jongeren, waardoor zij – gegeven hun omstandigheden en vermogen – zo optimaal mogelijk toekomen aan leren:

- 3.1 Er is een op de doelgroep en individuele leerling afgestemde verhouding tussen verwachte groei op didactisch versus pedagogisch gebied.
- 3.2 De HGW (of andere cyclus) is leidend voor monitoring, bijstelling en evaluatie van de ontwikkeling van leerlingen.
- 3.3 Professionals stellen hun handelen en aanbod af op de waargenomen groei van elke leerling op zowel didactisch als pedagogisch gebied.
- 3.4 Leerlingen worden verantwoordelijk gemaakt voor hun eigen leerproces.

4. Samenhangende ondersteuning

Al het handelen staat in dienst van een werkelijke samenwerking tussen onderwijs en zorg, gericht op het hele systeem rond het kind. Er is vanuit ouders en jongeren gezien sprake van één primair proces van onderwijs en zorg, - inclusief één plan - met de kenmerken:

4.1 Aanpak heeft een integrale focus en omvat ook evt. ondersteuningsmogelijkheden buiten het arrangement.

4.2 Het plan heeft een ontwikkelingsperspectief en daarop afgestemde doelen. Dit is gedragen door de jongere, ouders en professionals uit onderwijs en zorg.

4.3 Het plan garandeert continuïteit en samenhang en een zichtbare inspanning tot het bereiken van resultaten.

4.4 Professionals dragen, in samenspraak met het management, bij aan de wisselwerking tussen gemeentelijk beleid en kaders en de vorm te geven dienstverlening.

Hoofdstuk 2 Stappenplan/werkwijze

Het overzicht van de kwaliteitscriteria per cluster biedt handvatten om een verdiepingsslag te maken en beleid en acties uit te zetten.

Om tot een goede analyse te komen, zijn de volgende stappen van belang. Je hoeft de stappen niet persé in deze volgorde te zetten.

Stap 1 Invullen screeningslijst 'kwaliteitscriteria per cluster' (paragraaf 3.1)

Met de screeningslijst (zie bijlage 1) wordt vastgesteld in hoeverre een criterium volgens de betrokkenen aandacht vraagt. Dit gebeurt aan de hand van drie scoringscategorieën:

1. Het criterium is op orde
2. Het criterium behoeft enige aandacht
3. Het criterium behoeft aandacht

Door het invullen van de screeningslijst krijgt de invuller een beeld van de criteria waarop een kwaliteitsverbetering zich het beste kan richten en kan hiervoor prioriteiten stellen.

Stap 2 Invullen screeningslijst 'wat is ervoor nodig?' (3.2)

Kwaliteitscriteria vragen om voorwaarden waarbij ze tot hun recht kunnen komen. In 3.2 staan per cluster van criteria voorwaarden benoemd die belangrijk zijn om de kwaliteit van het onderwijs-zorgarrangement te borgen. In dit overzicht kun je aangeven welke voorwaarden nog nadere aandacht behoeven.

Stap 3 Perspectief van jongere, ouders en professionals

Wat merken jongeren en ouders ervan? Hoe werken professionals er concreet aan?

In bijlage 2 zijn indicatoren per kwaliteitscriterium te vinden waaraan je zowel vanuit het perspectief van jongeren en ouders als van professionals de praktijk kunt toetsen. In hoeverre zien we deze indicatoren terug en/of moeten we er op investeren? Het is bedoeld om de eerste analyse aan de hand van de screeningslijst nog scherper te krijgen.

Het is een hele lijst van indicatoren; de ervaring leert dat het het beste werkt om op gezette tijden steeds één set van kwaliteitscriteria onder de loep te nemen en niet allemaal tegelijk.

Stap 4 In gesprek

Stap 1, 2 en 3 maken deel uit van een gezamenlijk te doorlopen proces waarbij jullie in gesprek met elkaar steeds scherper krijgen waar de beste kansen tot kwaliteitsverbetering liggen.

De kwaliteitscriteria zijn bijvoorbeeld te gebruiken om:

- Input te genereren voor het formuleren van een eigen set van kwaliteitscriteria
- Te evalueren waar achterblijvend resultaat aan zou kunnen liggen
- De vertaalslag van visie/beleid naar de praktijk te maken en omgekeerd
- Beleid te toetsen aan de praktijk
- Eenduidig handelen van professionals te bevorderen
- Met en van elkaar te leren

Zoals gezegd hoef je de stappen niet in de omschreven volgorde door te lopen. Misschien geven jullie er de voorkeur aan om de screeningslijst 3.1 vooraf door iemand in te laten vullen en dit resultaat als input gebruiken voor het gezamenlijke gesprek. Of misschien wil je eerst de kwaliteitscriteria nader onderzoeken door de screeningslijst 3.1 en bijlage 1 door te nemen, voordat naar de voorwaarden in paragraaf 3.2 gekeken wordt. De 3 stappen afzonderlijk en bij elkaar leveren in ieder geval voldoende handvatten om doel- en resultaatgericht aan de slag te gaan met de kwaliteit van het onderwijs-zorgarrangement.

Hoofdstuk 3 Screeningslijst 'kwaliteit oza'

3.1 Kwaliteitscriteria per cluster

1. Partnerschap	Is op orde	Behoeft enige aandacht	Behoeft aandacht
1.1 Het perspectief van de jongere is richtinggevend voor de aanpak.			
1.2 Professionals bouwen een persoonlijk contact met ouders op waarbij er sprake is van respect, begrip, transparantie en wederkerigheid.			
1.3 Professionals zijn invoelend en begripvol, geven op afstemde wijze informatie en hebben oog voor en reageren adequaat op signalen van jongere en gezin (sensitieve responsiviteit).			
1.4 Ouders krijgen de ruimte om invloed uit te oefenen op de opvoeding en ontwikkeling van hun kind. Daar waar ouders eindverantwoordelijk zijn, stimuleren professionals de regie van ouders en steunen ze hen om het waar te maken.			
1.5 Professionals stimuleren en ondersteunen de relatie/interactie tussen jongere en ouder en leggen de nadruk op positieve interacties.			
1.6 Betrokkenen zijn alert, delen signalen en zorgen over grensoverschrijdend gedrag gericht tegen de jongere, en zijn hier ook alert op.			

2. Ontwikkelings- en opvoedingsgericht	Is op orde	Behoeft enige aandacht	Behoeft aandacht
2.1 Professionals leggen verbinding tussen de diverse milieus waarin de jongere zich bevindt.			
2.2 Er is een op de jongeren afgestemde en ontwikkelingsgerichte omgeving en programmering, gekenmerkt door rust, regelmaat, structuur en duidelijkheid.			
2.3 Professionals bieden structuur en grenzen, passend bij de ondersteuningsbehoefte van de jongere.			
2.4 Jongeren krijgen autonomie en ruimte, passend bij ondersteuningsbehoefte en ontwikkelingsniveau. Jongeren worden (naar vermogen) uitgedaagd en er is oog voor groei en individuele mogelijkheden.			
2.5 Professionals begeleiden interacties tussen jongeren en leggen de nadruk op positieve interacties.			

3. Een krachtige leeromgeving	Is op orde	Behoeft enige aandacht	Behoeft aandacht
3.1 Er is een op de doelgroep en individuele leerling afgestemde verhouding tussen verwachte groei op didactisch versus pedagogisch gebied.			
3.2 De HGW (of andere cyclus) is leidend voor monitoring, bijstelling en evaluatie van de ontwikkeling van leerlingen.			
3.3 Professionals stellen hun handelen en aanbod af op de waargenomen groei van elke leerling op zowel didactisch als pedagogisch gebied.			
3.4 Leerlingen worden verantwoordelijk gemaakt voor hun eigen leerproces.			

4. Samenhangende ondersteuning	Is op orde	Behoeft enige aandacht	Behoeft aandacht
4.1 Aanpak heeft een integrale focus en omvat ook eventuele ondersteuningsmogelijkheden buiten het arrangement.			
4.2 Het plan heeft een ontwikkelingsperspectief en daarop afgestemde doelen. Dit is gedragen door de jongere, ouders en professionals uit onderwijs en zorg.			
4.3 Het plan garandeert continuïteit en samenhang en een zichtbare inspanning tot het bereiken van resultaten.			
4.4 Professionals dragen, in samenspraak met het management, bij aan de wisselwerking tussen gemeentelijk beleid en kaders en de vorm van de te geven dienstverlening.			

3.2 Wat is ervoor nodig?

1. Partnerschap	Behoeft aandacht
Wat vraagt dit aan voorwaarden? Op het niveau van:	
De organisatie Kerncompetenties en kwaliteitscriteria onderdeel van beleid maken en benutten voor functioneringsgesprekken	
Er is een visie op het betrekken van ouders en jongeren en er zijn mogelijkheden voor training en begeleiding in het kader van het betrekken van ouders	
Voldoende aansprekende en begrijpelijke informatie over de werkwijze	
Het team Gezamenlijke overlegmomenten mogelijk; gezamenlijk dossier (inzage erin)	
Training in meldcode 'huiselijk geweld en kindermishandeling'	
De individuele professional Openstaan voor samenwerking; afstemming zoeken	

2. Ontwikkelings- en opvoedingsgericht	Behoeft aandacht
Wat vraagt dit aan voorwaarden? Op het niveau van:	
De organisatie	
Gedeelde methodiek onderwijs-zorg en coaching on the job	
Een aangepaste groepsgrootte en een onderwijsassistent	
Uitgeschreven (opschalings)procedures van school en groep	
Er is een vangnet door bijvoorbeeld: <ul style="list-style-type: none"> - Beschikbaarheid achterwacht - Elke professional heeft een pieper die een juiste locatieduiding geeft - Time-out 	
Het team	
Trainingen in groepsdynamiek, de-escalatie en agressieregulatie technieken	
Beschikbaarheid van ontwikkelingsgericht materiaal met een brede toepassingsmogelijkheid	
De individuele professional	
Vorbereiden van lessen / activiteiten	
Meedoen aan scholing van beide organisaties	
Uitkomsten van besprekingen en beleidswijzigingen met de jongeren bespreken	
Zorgen voor inspraak en bewust kiezen welke beslissingen jongeren zelf kunnen nemen	

3. Een krachtige leeromgeving	Behoeft aandacht
Wat vraagt dit aan voorwaarden? Op het niveau van:	
De organisatie	
De ondersteuningsbehoefte van de doelgroep is als vertrekpunt genomen bij het inrichten van het onderwijs	
De opbouw van en verhouding tussen didactische en sociaal-emotionele (pedagogische) doelen gedurende het arrangement zijn vastgesteld	
Leerroutes zijn gebaseerd op behaalde resultaten van de doelgroep	
Materialen zijn afgestemd op de doelgroep	
Er zijn materialen beschikbaar die voor de leerlingen aantrekkelijk zijn	
Er zijn mogelijkheden om leerlingen te laten ervaren en te doen	
Het team	
Tijd voor overleg en afstemming	
Ondersteuning bij veranderings- / innovatieprocessen	
De individuele professional	
Houdt doelen continu in de gaten en is er tijdig bij om aanpak bij te stellen	
Voldoende tijd en ruimte voor monitoring, verslaglegging, bijstelling	

4. Samenhangende ondersteuning	Behoeft aandacht
Wat vraagt dit aan voorwaarden? Op het niveau van:	
De organisatie	
Aannamebeleid (gekwaliceerd personeel)	
Elektronisch dossier / toegang voor alle professionals	
Er wordt geïnvesteed in kennisproductiviteit / manieren om van en met elkaar te leren / meedraaien bij de ander / gezamenlijke scholingsactiviteiten bij overstijgende thema's	
Verschillende overleggen vanuit onderwijs en zorg koppelen	
Gezamenlijke integrale start: - beschikbaar budget - gezamenlijke intake - samen werken aan opbouwen van onderwijs	
Evalueren van behaalde resultaten en effectiviteit en terugkoppeling naar de professionals	
Beschikt over sociale kaart	
Het team	
Team introductie	
Expertise over organisaties heen inzetten	
Leerlingbegeleiding: consultatiemogelijkheid	
(voldoende) Contact leerkracht - groepsleiding	
Doelen jongere bij zorg en school bekend	
Eenduidigheid in benadering als doel stellen	
De individuele professional	
Zelfkennis en zelfreflectie	
Betrokkenen actief opzoeken	
Openstaan voor 'kijkje in eigen en andermans keuken'	
Bij collega's terecht kunnen en willen	

Bijlage 1 Indicatoren per kwaliteitscriterium

Hieronder staan indicatoren waaraan elk criterium in de praktijk te toetsen is. Deze indicatoren zijn vanuit zowel het perspectief van de jongeren en ouder(s)/ verzorger(s), en ook van professionals, opgesteld.

In hoeverre zien jullie deze indicatoren terug en waar moeten jullie nog op investeren?

De ervaring leert dat het het beste werkt om op gezette tijden steeds één cluster van kwaliteitscriteria onder de loep te nemen en niet allemaal tegelijk.

1. Partnerschap	
1.1 Het perspectief van de jongere is richtinggevend voor de aanpak	
Waar merkt de jongere dit aan?	Hoe werken professionals hier concreet aan?
<ul style="list-style-type: none"> - Ik weet wat mijn perspectief is. - De afspraken met de groep, school, instelling zijn duidelijk voor mij. - Ik mag fouten maken en weer opnieuw beginnen. 	<ul style="list-style-type: none"> - In het intakegesprek is ruimte voor de vragen en beleving van ouder(s)/verzorger(s) en jongere. - Er is een helder toekomstperspectief geformuleerd met doelen voor onderwijs en zorg. - De professionals zijn gespecialiseerd in ontwikkelingsniveau/leeftijd van de doelgroep. - Er wordt gewerkt met een signaleringsplan. - Communiceren zorgvuldig met alle betrokkenen (bijv. via overdrachtschrift, aansluiten vergadering, informeren voogd, 20 minuten gesprek). - Handelen is afgestemd op behoeften van de jongere.
Waar merken de ouder(s)/ verzorger(s) dit aan?	
<ul style="list-style-type: none"> - Ik weet wat het perspectief van mijn kind is. - Mijn kind komt tot leren en ontplooit zich. - De doelen m.b.t. het perspectief van mijn kind zijn samen met mij opgesteld. - Ik voel mij als ouder gehoord en gezien. 	

1.2 Professionals bouwen een persoonlijk contact met ouder(s)/verzorger(s) op waarbij er sprake is van respect, begrip, transparantie en wederkerigheid	
Waar merken ouder(s)/verzorger(s) dit aan?	Hoe werken professionals hier concreet aan?
<ul style="list-style-type: none"> - Er wordt contact en samenwerking met mij gezocht. - Ik word geïnformeerd en betrokken bij de begeleiding van mijn kind. - Ik weet bij wie ik terecht kan als er iets speelt en wie op de hoogte worden gesteld. - Successen worden met mij gedeeld. - Mijn kind wordt door iedereen op dezelfde manier benaderd. - De professionals zijn makkelijk bereikbaar, 	<ul style="list-style-type: none"> - Delen successen met jongere en ouders. - Communiceren transparant; zaken worden zo mogelijk eerst met jongere voorbesproken en daarna gecommuniceerd met ouders om ruis te voorkomen. - Bij escalatie zorgen de professionals ervoor dat ouders op de hoogte zijn van wat er gebeurd is, zodat zij bij thuiskomst van hun kind adequaat kunnen reageren. - Alle professionals stellen zich gastvrij, open, positief en onbevooroordeeld op. - Dit kan door: <ul style="list-style-type: none"> o ouders te betrekken bij gezamenlijke activiteiten; o bij terugkomst van verlof is er koffie met een gesprekje; o mogelijkheid te bieden om mee te eten of op afspraak langs te komen; o ouders om advies betreffende aanpak van hun kind te vragen.

reageren snel en behulpzaam op mijn vragen en geven mij ruimte voor inbreng.	<ul style="list-style-type: none"> - Zijn duidelijk in het parkeren van vragen en geven aan wanneer en wie erop terug zal komen. Komen uit eigen initiatief terug op wat eerder gezegd of besproken is. - Professionals zeggen het als ze iets niet weten of een fout gemaakt hebben.
--	---

1.3 Professionals zijn invoelend en begripvol, geven op afgestemde wijze informatie en hebben oog voor en reageren adequaat op signalen van jongere en gezin (sensitieve responsiviteit).

Waar merkt de jongere dit aan?	Hoe werken professionals hier concreet aan?
<ul style="list-style-type: none"> - Er is begrip voor mijn situatie. Ik voel mij gehoord en gezien. - Mijn begeleiders hebben het door wanneer ik ergens mee zit en proberen mij dan te helpen. - Mijn begeleiders hebben veel geduld. Ik mag ook fouten maken. - Mijn begeleiders helpen mij om weer rustig te worden wanneer dat nodig is. - Het maakt niet uit wie mijn begeleider is, iedereen reageert op dezelfde manier. 	<ul style="list-style-type: none"> - Herkennen signalen van emoties bij jongeren en ouders, hebben er begrip voor en handelen daarnaar. - Lezen non-verbale signalen, anticiperen hierop en creëren mogelijkheden voor jongeren om prikkels uit de weg te gaan. - In de dagelijkse routine is tijd vrijgemaakt voor individueel contact. - Zetten de juiste hulpmiddelen in om de jongere emotioneel gezien te steunen (bijv. emotiometer / stoplicht). - Hebben kennis van LVB-problematiek. - Werken met een methodiek op basis van positieve bekrachtiging. - Kennen de gebruiksaanwijzing van de jongere en reageren eenduidig. - Houden in de dagelijkse routine rekening met de behoefte van nabijheid van de jongere. - Zijn zich goed bewust van eigen normen en waarden, respecteren die van anderen en kunnen zich conformeren aan geldende normen en waarden. - Houden rekening met bepaalde combinaties van jongeren en stemmen activiteiten en mate van structuur af op de actuele situatie/dynamiek van de groep. - Doen dingen voor en doen dit in verschillende situaties. Gebruiken waar nodig ondersteunende middelen (bijv. stappenplannen, picto's).
<p>Waar merken ouder(s)/verzorger(s) dit aan?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Er is begrip en erkenning voor mijn situatie. - Ik krijg vaak positieve feedback over mijn kind. - De professional praat met mij over wat mij bezighoudt zonder te oordelen. - Ik zie dat er aandacht voor mijn kind is en dat er moeite wordt gedaan om hem of haar te begrijpen. - Ik laat mijn kind met een gerust hart achter op de groep. 	

1.4 Ouder(s)/verzorger(s) krijgen ruimte om invloed uit te oefenen op de opvoeding en ontwikkeling van hun kind. Daar waar ouder(s)/verzorger(s) eindverantwoordelijk zijn, stimuleren professionals de regie van ouder(s)/verzorger(s) en steunen ze hen om het waar te maken.

Waar merken ouder(s)/verzorger(s) dit aan?	Hoe werken professionals hier concreet aan?
<ul style="list-style-type: none"> - Ik heb inspraak in doelen en afspraken. - Ik word betrokken bij besprekingen en de gesprekkencyclus. - Er wordt mij gevraagd hoe ik iets zou aanpakken en wat thuis werkt. 	<ul style="list-style-type: none"> - Er worden sluitende afspraken gemaakt. - Belcontacten worden ingepland en ouders worden meegenomen in de communicatie over bijzondere (probleem)situaties.

<ul style="list-style-type: none"> - Bij bijzonderheden word ik op de hoogte gehouden. - Ik krijg een nieuwsbrief. 	<ul style="list-style-type: none"> - Maken gebruik van de positieve opvoedervaringen van de ouder(s)/verzorger(s). - Vragen feedback aan ouders en jongere op de voortgang en aanpak. - In de rapportage is expliciet ruimte ingeruimd voor de jongere en ouders om doelen en werkwijzen te evalueren. - Professionals stellen zich flexibel op (bijv. t.a.v. tijd en plek waar een gesprek plaatsvindt). - Er worden ouderavonden georganiseerd.
--	--

1.5 Professionals stimuleren en ondersteunen de relatie/interactie tussen jongere en ouder(s)/verzorger(s) en leggen de nadruk op positieve interacties.

Waar merkt de jongere dit aan?	Hoe werken professionals hier concreet aan?
<ul style="list-style-type: none"> - Ik hoor wat ik goed doe. 	<ul style="list-style-type: none"> - Professionals spreken regelmatig en positief over jongere en ouders. - Stimuleren contact tussen jongere en ouders door bijv. belmomenten te stimuleren. - School en groep gaan hetzelfde om met belcontacten. - Er zijn regelmatig mentorgesprekken waarin de relatie met ouders aan bod komt. De weekenden naar huis worden voor- en nabesproken.
Waar merken ouders/verzorgers dit aan?	
<ul style="list-style-type: none"> - Ik word uitgenodigd in de klas en voor de activiteiten die georganiseerd worden. - Ik kan de professionals om tips in het contact met ons kind vragen. 	

1.6 Betrokkenen delen signalen en zorgen over grensoverschrijdend gedrag gericht tegen de jongere en zijn hier ook alert op.

Waar merkt de jongere dit aan?	Hoe werken professionals hier concreet aan?
<ul style="list-style-type: none"> - Ik voel mij veilig op de groep en in de klas. - Begeleiders gaan op een goede manier met mij in gesprek. Ik voel mij nooit aangevallen. 	<ul style="list-style-type: none"> - Professionals kennen relevante wettelijke kaders en protocollen en weten hoe ze mogen/moeten handelen. Zij zijn hier transparant in naar ouder(s)/verzorger(s). - Professionals gebruiken het afwegingskader en de stappen van de meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling. - Zorgen worden geuit aan ouder(s)/verzorger(s). - Zorgen worden op basis van observeerbare signalen besproken. Dit gebeurt op een bevragende en leeftijdsadequate manier, niet oordelend, maar vanuit oprechte zorg en betrokkenheid. - Wanneer een professional het lastig vindt om het gesprek te voeren vraagt hij/zij er iemand bij. - Meerdere collega's hebben de jongeren altijd letterlijk in het zicht (4 ogen principe). - Signalen die men opvat als mogelijk grensoverschrijdend gedrag van collega's worden (in het team) besproken.
Waar merken ouder(s)/verzorger(s) dit aan?	
<ul style="list-style-type: none"> - Ik word in een vroeg stadium betrokken als er zorgen zijn om de veiligheid van mijn kind of zijn/haar ontwikkeling. - Bij zorgen weet ik welke volgende stap er wordt genomen op basis van de beschikbare informatie. - Professionals gaan op een goede manier met mij in gesprek. Ik voel mij nooit aangevallen. 	

2. Ontwikkelings- en opvoedingsgericht

2.1 Professionals leggen verbinding tussen de diverse milieus waarin de jongere zich bevindt.

Waar merkt de jongere dit aan?	Hoe werken professionals hier concreet aan?
<ul style="list-style-type: none"> - Mijn begeleiders en ouders houden zich aan dezelfde afspraken. Zij verschillen daarin niet van elkaar. - Ik ben aanwezig bij de overdracht. 	<ul style="list-style-type: none"> - Zijn op de hoogte van elkaars school- en groepsregels. - Wisselen succeservaringen uit en vragen feedback aan ouders en collega's. - Zorgen (voor zover mogelijk) dat de jongere bij de overdracht aanwezig is. - Maken een gezamenlijk plan van aanpak. - Hebben een duidelijk beeld van de situatie van de jongere op andere leefgebieden. - Professionals onderling wisselen relevante informatie met elkaar uit. - Gaan constructief om met het spanningsveld tussen verschillende belangen. - Handelen in het belang van het gemeenschappelijke doel en doen concessies als het gaat om het bereiken van gezamenlijk resultaat binnen onderwijs en zorg.
Waar merken ouder(s)/verzorger(s) dit aan?	
<ul style="list-style-type: none"> - Ik krijg handvatten aangereikt voor de begeleiding en opvoeding van mijn kind. - De lijnen tussen school, groep en mij zijn kort. 	

2.2 Er is een kindvriendelijke en ontwikkelingsgerichte omgeving en programmering, gekenmerkt door rust, regelmaat, structuur en duidelijkheid.

Waar merkt de jongere dit aan?	Hoe werken professionals hier concreet aan?
<ul style="list-style-type: none"> - Mijn begeleiders stimuleren mij om te sporten en bewegen. - Ik leer veel in de groep en in de klas. 	<ul style="list-style-type: none"> - Er wordt gewerkt met een dagprogramma op basis van gezamenlijke doelen (onderwijs en zorg). - Er is afstemming tussen groep en school. - Er wordt een veilige structuur geboden waarbinnen men zich 'kindvolgend' opstelt. - Professionals herhalen vaak informatie, vatten samen en toetsen of het begrepen is. Communiceren op passend niveau (korte zinnen, eenvoudige woorden en begrijpelijke taal, visualiseren). - Hanteren ontwikkelingsmaterialen waarbij een grote differentiatie per jongere mogelijk is. - Stimuleren jongeren tot activiteit, sport en beweging. - Hebben een goed beeld van de sociaal-emotionele ontwikkeling en gedragskenmerken van elke jongere en de daaraan gerelateerde behoefte aan veiligheid, ruimte en autonomie. - Creëren situaties voor jongeren om te oefenen, zich vaardigheden eigen te maken en van hun gedrag te leren.
Waar merken ouder(s)/verzorger(s) dit aan?	
<ul style="list-style-type: none"> - Ons kind ontwikkelt zich op didactisch, pedagogisch en sociaal-emotioneel gebied. 	

- Ons kind krijgt meer zelfvertrouwen en levert betere prestaties.

2.3 Professionals bieden structuur en grenzen, passend bij de ondersteuningsbehoefte van de jongere.

Waar merkt de jongere dit aan?	Hoe werken professionals hier concreet aan?
<ul style="list-style-type: none"> - Ik weet altijd hoe mijn dagplanning eruitziet. - Ik weet wat mijn werkpunten zijn. - Wanneer ik iets spannends moet doen, kan ik altijd rekenen op een begeleider. - Ik weet aan welke regels ik mij moet houden. 	<ul style="list-style-type: none"> - Verdiepen zich in de situatie / ontwikkeling van de jongere. - Hanteren een dagplanning waarbij overgangsmomenten duidelijk zijn aangegeven; - Bereiden situaties voor (bv. stage), met werkpunten binnen zowel zorg als onderwijs. - Geven persoonlijke aandacht, keuren gedrag en niet de persoon af en geven inzicht in het handelen van de jongere. - Regels worden bijgesteld op basis van de behoefte en ontwikkeling van de jongere(n). - Bieden in voor jongere(n) spannende (taak)situaties (verbale) geruststelling en nabijheid - Bieden ouder(s)/verzorger(s) psycho-educatie. - Professionals kunnen de regels en achtergronden uitleggen en handelen ernaar. Ze hanteren heldere regels, herhalen de regels vaak en geven aan welk gedrag gewenst is. - Grijpen consequent in als regels overtreden worden. - Zoeken actief afstemming met ouders. - Onderhouden met elke jongere contact en zorgen ervoor dat jongere(n) met hen contact kunnen maken.
<p data-bbox="181 725 777 763">Waar merken ouder(s)/verzorger(s) dit aan?</p> <ul style="list-style-type: none"> - De professionals kennen mijn situatie. - Mijn kind voelt zich veilig doordat er begrenzing en aansturing geboden wordt. - Ik ervaar meer rust thuis en zie hoe mijn kind emotioneel groeit. - Er is waardering en erkenning voor mijn kind. - Ik begrijp mijn kind beter. - De informatie over het onderwijs-zorgarrangement beschrijft inderdaad de werkwijze zoals wij die in de praktijk zien. - Ik krijg (ook) succeservaringen te horen. 	

2.4 Jongeren krijgen autonomie en ruimte, passend bij ondersteuningsbehoefte en ontwikkelingsniveau. Jongeren worden (naar vermogen) uitgedaagd en er is oog voor groei en individuele mogelijkheden.

Waar merkt de jongere dit aan?	Hoe werken professionals hier concreet aan?
<ul style="list-style-type: none"> - Ik werk samen met mijn begeleiders d.m.v. een afsprakenlijst. - Ik mag meedenken over de afspraken die gemaakt worden. - Bij spel en activiteiten heb ik de keuze of ik zelf iets pak of wil meedoen. - Met mijn scorelijst kan ik beloningen verdienen op school of in de groep. - Mijn mening telt mee. Ik mag ook nee zeggen. - Wanneer het mij lukt, ben ik aanwezig bij de besprekingen. Ik weet van tevoren wat er in de bespreking besproken wordt. - Mijn begeleiders denken mee over mijn vrijetijdsbesteding. - Ik ben betrokken bij het signaleringsplan. 	<ul style="list-style-type: none"> - Er zijn basisregels, maar ook passende individuele regels waarover de jongere meedenkt. - Laten de jongere dingen zelf doen en ondervinden en zorgen voor uitdaging. - Zijn geduldig en spreken vertrouwen in de jongere uit. - Signaleren en creëren kansen om succeservaringen op te kunnen doen. - Volgen de jongere en streven niet altijd naar een oplossing. - Zorgen dat de jongere een eigen verslag maakt en nemen dit op in voortgangsverslag. - Bespreken met jongere waar behoeften en verwachtingen liggen van zowel jongere als professional(s). - Bieden, vanuit begrip van problematiek, passende in- en ontspanning aan en gaan daarbij uit van wat de jongere(n) motiveert en aanspreekt - Blijven, ook als jongere in fase rood zit, zoeken naar win-win situatie. - Stimuleren jongeren en ouders in het meedenken over oplossingen, passend bij ontwikkelingsleeftijd en individuele mogelijkheden. - Vragen naar de mening van de jongere en houden daar rekening mee.
<p>Waar merken ouder(s)/verzorger(s) dit aan?</p>	
<ul style="list-style-type: none"> - Ik word betrokken bij het signaleringsplan. - Mijn kind mag zelf beslissingen nemen binnen de ruimte die daarvoor is. - De mening van mijn kind telt mee. 	

2.5 Professionals begeleiden interacties tussen jongeren en leggen de nadruk op positieve interacties.

Waar merkt de jongere dit aan?	Hoe werken professionals hier concreet aan?
<ul style="list-style-type: none"> - Ik voel mij veilig, er is altijd een begeleider in de buurt. - Ik weet hoe ik met anderen moet omgaan. Daar zijn regels voor en we bespreken het ook op de groep. - Ik krijg regelmatig complimenten. - Ik krijg te horen wat ik en anderen goed doen. - Wanneer ik iets niet begrijp krijg ik daar uitleg over. 	<ul style="list-style-type: none"> - Zorgen voor afstemming in benadering tijdens overdrachten en overleggen. - Leggen afspraken m.b.t. interactie vast met de jongere en informeren alle betrokkenen hierover. - Protocollen worden op elkaar afgestemd (bijv. vlaggensysteem, meldcode, middelenbeleid, wegloopbeleid). - Tijdens (alledaagse) activiteiten letten professionals erop dat de jongeren naar elkaar luisteren, elkaar helpen en op een respectvolle manier met elkaar praten of omgaan. - Professionals grijpen tijdig in bij pesten, negatieve contacten en dreigende onveiligheid. - Bij het inroepen van ondersteuning bij escalaties is de professional helder in wat er verwacht wordt van het handelen van de ondersteuner. Ondersteuner vertrouwt op het oordeel/weging van de hulpvrager. Hulpvrager houdt regie en situatie wordt op de plek waar het plaatsvindt, opgelost. - Professional stimuleert en bekrachtigt positieve interacties in situaties op een zo natuurlijk mogelijke wijze. - Professionals leggen regelmatig algemeen geldende gedragsregels uit en geven aan, of doen voor, welk gedrag gewenst is (voorbeeldfunctie). - Bij ernstige regelovertreiding / onveiligheid is de professional transparant in wat hij doet en biedt snel duidelijkheid over mogelijke consequenties. - Leggen uit waarom interacties op een bepaalde manier verlopen en welke rol eenieder erin heeft (her-etiketteren).

3. Een krachtige leeromgeving

3.1 Er is een op de doelgroep en individuele leerling afgestemde verhouding tussen verwachte groei op didactisch versus pedagogisch gebied.

Waar merkt de jongere dit aan?	Hoe werken professionals hier concreet aan?
<ul style="list-style-type: none"> - De doelen die ik moet behalen zijn helder voor mij, waardoor: <ul style="list-style-type: none"> o ik minder spanning en frustratie ervaar; o ik niet zoveel ruzie heb; o ik succes ervaar met leren; o Ik denk mee over mijn leerdoelen en programma. - Doordat mijn begeleiders hetzelfde reageren weet ik waar ik aan toe ben. 	<ul style="list-style-type: none"> - In de (meerjaren)planning worden naast doelen ook de te verwachten groei op didactisch en sociaal emotioneel gebied vastgelegd. Het accent zal in de startfase verhoudingsgewijs liggen op meer groei op sociaal-emotioneel gebied. Dit verschuift naar een steeds grotere groei op didactisch gebied. - Het rooster vloeit voort uit de vastgestelde didactische- en sociaal emotionele doelen en de na te streven groei. - Onderwijs- en zorgprofessionals stemmen regelmatig af. - Er is dagelijkse afstemming met de jongere over het programma. - Professionals zijn in staat gestelde cognitieve doelen tijdelijk los te laten als de situatie van de leerling daarom vraagt en voorrang te geven aan sociaal-emotionele doelen. Dit heeft als doel de jongere zo snel mogelijk weer te laten deelnemen aan het onderwijsproces. - Professionals stemmen instructies en nabijheid af op de ondersteuningsbehoeften van de jongere.
<p>Waar merken ouder(s)/verzorger(s) dit aan?</p>	
<ul style="list-style-type: none"> - Mijn kind zit lekker in zijn vel. - Mijn kind reageert goed op verschillende situaties. 	

3.2 De HGW (of andere cyclus) is leidend voor monitoring, bijstelling en evaluatie van de ontwikkeling van leerlingen.

Waar merkt de jongere dit aan?	Hoe werken professionals hier concreet aan?
<ul style="list-style-type: none"> - De doelen zijn voor mij helder. Ik weet waaraan ik moet werken en wat er van mij verwacht wordt. - Ik weet wanneer ik vooruitga. - Wanneer het goed gaat, krijg ik daar een beloning voor. - De lessen zijn leuk en uitdagend. 	<ul style="list-style-type: none"> - Professionals houden zich aan de jaarplanning van de HGW- of andere planmatige cyclus en bereiden de evaluatiemomenten voor. - Volgen de ontwikkeling van de jongere nauwgezet op basis van het uitgezette plan. Sturen aanbod en eigen handelen hierop bij en houden aanpassingen bij in het leerlingvolgsysteem. - Reflecteren dagelijks (individueel en met collega) op aanbod, gedrag van en resultaat bij elke jongere en spelen hierop in. - Bereiden hun lessen en programma's voor. - Gebruiken gegevens en observaties om aanbod en handelen aan te passen.
<p>Waar merken ouder(s)/verzorger(s) dit aan?</p>	
<ul style="list-style-type: none"> - Er is een plan voor mijn kind. - Mijn kind weet wat er van hem verwacht wordt en waaraan hij moet werken. 	

3.2 Professionals stellen hun handelen en aanbod af op de waargenomen groei van elke leerling op zowel didactisch als pedagogisch gebied.

Waar merkt de jongere dit aan?	Hoe werken professionals hier concreet aan?
<ul style="list-style-type: none"> - De kleine stappen die ik maak, worden beloond. - Ik krijg altijd positieve feedback waardoor ik weet dat ik de opdracht aankan. 	<ul style="list-style-type: none"> - Professionals maken per jongere een jaarlijkse planning van leerdoelen op basis van uitstroomperspectief. Ze werken dit uit naar kleinere doelen voor een kortere periode. - Professionals plannen doelgericht en stemmen leerinhouden af op de jongere. Zij houden daarbij rekening met waargenomen groei van de jongere. - Professionals hebben zicht op omstandigheden die van invloed zijn op het onderwijsproces van een jongere en spelen hier flexibel op in. - Professionals toetsen van elke jongere de groei op cognitief en sociaal-emotioneel gebied volgens een vaste systematiek.

3.4 Leerlingen worden verantwoordelijk gemaakt voor hun eigen leerproces.

Waar merkt de jongere dit aan?	Hoe werken professionals hier concreet aan?
<ul style="list-style-type: none"> - Ik ben gemotiveerd om te leren. - De taken die ik moet doen lukken mij, waardoor ik meer zelfvertrouwen krijg. - Ik weet wat ik goed kan en waar ik minder goed in ben. - De situaties die ik oefen, kan ik ook ergens anders toepassen. - Ik leer over alles wat ik beleef (werkelijkheidsnabijheid). - Ik krijg veel positieve feedback. - Leerlingen werken met eigen mappen. 	<ul style="list-style-type: none"> - Professionals bieden creatieve, uitdagende en haalbare activiteiten aan. - Laten de jongere zelf dingen doen en ondervinden en stralen vertrouwen in zijn kunnen uit. - Bespreken met elke jongere de doelen en visualiseren deze zodat het voor de leerling inzichtelijk is waar ze aan werken. - Reflecteren met de jongere op het eigen leerproces en stimuleren de jongere tot het nadenken over het vervolg. - Stellen zich coachend op, zijn creatief in oplossingen en aanpassingen en proberen samen met de jongere tot (tussen)doelen te komen. - De dag wordt met de jongere met een terugblik doelgericht en op een positieve manier afgesloten. Wat is er gedaan of gebeurd? Wat ging goed, wat heb je geleerd en dit wetende, wat ga je morgen doen en hoe pak je dat aan?

4 Samenhangende ondersteuning

4.1 De focus bij de aanpak is integraal en omvat ook eventuele ondersteuningsmogelijkheden buiten het onderwijs-zorgarrangement.

Waar merkt de jongere dit aan?	Hoe werken professionals hier concreet aan?
<ul style="list-style-type: none"> - Ik kan sommige therapieën, zoals logopedie op school volgen. - Ik heb een vertrouwde begeleider die mij ondersteunt in nieuwe situaties (therapie, school, vrijetijdsbesteding e.d.). - Ik doe activiteiten in de omgeving en buiten de instelling. 	<ul style="list-style-type: none"> - Plannen met regelmaat huisbezoeken evt. met 2 collega's. - Hebben kennis van en stimuleren het onderhouden van het eigen netwerk van de jongere en maken bewust gebruik van algemene (vrijtijd)voorzieningen. - Maken effectief gebruik van de sterke kanten van collega's, zoeken hoe ze elkaar kunnen aanvullen en spreken op een waarderende manier over collega's. - Verbinden de buitenwereld aan de context waarin de ondersteuning plaatsvindt. - Kennen elkaars werkwijzen en procedures.
<p>Waar merken ouder(s)/verzorger(s) dit aan?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Er wordt samenwerking met mij gezocht. - Er wordt samen met mij gekeken hoe het thuis beter kan gaan. - Er is afstemming met politie als er sprake is van wegloupedrag (onderwijs, zorg, ouders, voogd betrokken). - Ik merk dat professionals onderling afspraken maken over hun aanpak. 	

4.2 Het plan heeft een ontwikkelingsperspectief en daarop afgestemde doelen. Dit is gedragen door de jongere, ouders en professionals uit onderwijs en zorg.

Waar merkt de jongere dit aan?	Hoe werken professionals hier concreet aan?
<ul style="list-style-type: none"> - Wanneer het lukt ben ik betrokken bij het startgesprek. - Ik weet wat mijn doelen zijn en hoe ik daarbij geholpen word. 	<ul style="list-style-type: none"> - Nemen zelf initiatief, blijven samenwerking zoeken / onderhouden. - Gaan over tot weloverwogen acties, die gedragen worden door alle betrokkenen. - Zorgen voor korte lijnen, zijn spin in het web en kennen het systeem rond het kind. - Gaan in gesprek met jongere en ouder(s)/verzorger(s) om perspectief en toekomstdromen helder te krijgen. - Brengen elkaar tijdig op de hoogte van ontwikkelingen. - Maken met jongere en ouders/netwerk duidelijke afspraken, waarbij informatie, wensen, tips van jongeren, ouders en netwerk worden meegenomen.
<p>Waar merken ouder(s)/verzorger(s) dit aan?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Voorafgaand aan plaatsing is informatie al bekend; we merken dat ons kind 'al bekend' is bij nieuwe professionals. - In geval van crisis heb ik binnen één week een startgesprek. - Iedereen, dus ook mijn kind is betrokken bij het startgesprek. - Het ontwikkelingsperspectief is in overleg met mij opgesteld. - De doelen van onderwijs en zorg zijn in overleg met mij afgestemd. 	

4.3 Het plan garandeert continuïteit, samenhang en een zichtbare inspanning tot het bereiken van resultaten.

Waar merkt de jongere dit aan?	Hoe werken professionals hier concreet aan?
<ul style="list-style-type: none"> - Ik weet hoe de structuur van mijn dag eruitziet. - Ik weet bij wie ik terecht kan met vragen. - Het plan is duidelijk en in voor mij begrijpelijke taal opgesteld. 	<ul style="list-style-type: none"> - Professionals werken op eenduidige wijze aan doelen, zijn alert op individuele afspraken rondom aanpak en voeren tussentijdse afspraken consequent door. - Er zijn vaste overdrachtsmomenten en gesprekken tussen school, zorg, ouders, voogd. - De jongere staat centraal en professionals bewegen mee met wat in het belang van jongere is. - Er is getoetst of doelen voor betrokkenen helder zijn. - Werken overstijgend met elkaar aan doelen. - Er is één ondersteuningsplan met kerndoelen die vertaald zijn naar de verschillende ondersteuningscontexten. - Alles is helder geregistreerd in een elektronisch dossier. - Professionals voelen de inspanningsverplichting om er alles aan te doen wat in hun macht ligt om de beoogde resultaten te behalen. Zij kunnen de inspanning helder maken aan anderen.
<p>Waar merken ouder(s)/verzorger(s) dit aan?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ik weet hoe men aan het perspectief van mijn kind werkt en zie dit terug in het plan. - Ik weet bij wie ik terecht kan met vragen. - Het plan is duidelijk en in voor mij begrijpelijke taal opgesteld. 	

4.4 Professionals dragen, in samenspraak met het management, bij aan de wisselwerking tussen gemeentelijk beleid en kaders en de vorm te geven dienstverlening.

Waar merkt de jongere dit aan?	Hoe werken professionals hier concreet aan?
	<ul style="list-style-type: none"> - Delen kennis en ervaring met elkaar en met beleidsmakers om zo beleid en visie aan te passen, te verbeteren en verder uit te werken. - Denken vanuit de werkvloer kritisch mee met management en informeren beleid en management over minder werkbare aspecten in het werk. - Bundelen gemeenschappelijke doelen van onderwijs en zorg en benutten daar eventueel de MR voor. - Er is een vaste groep mensen vanuit zorg en onderwijs voor overleg/contact met gemeenten. - Voeren de visie uit, zoals uitgewerkt in methoden en vertalen dit naar concreet professioneel gedrag. - Dragen het gezamenlijk belang uit en kunnen binnen en buiten de organisatie draagvlak voor de doelgroep en de samenwerking creëren.
<p>Waar merken ouder(s)/verzorger(s) dit aan?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Professionals kunnen mij vertellen over de ontwikkelingen, beleid en visie. - Er is voor ouders en jongere 1 contactpersoon. - De werkwijze is ons uitgelegd en wij kunnen het ook aan anderen vertellen. 	

